

RS 600 – Bruk av annen revisors arbeid

(Vedtatt av NSRFs styre med virkning for revisjon av regnskaper for perioder avsluttet 1. januar 1998 eller senere)

Innhold

	Avsnitt
Innledning	1-5
Å påta seg oppdraget som foretakets revisor	6
Foretakets revisors revisjonshandlinger	7-14
Samarbeid mellom revisorene	15
Vurderinger vedrørende rapporteringen	16-17

RS 600 "Bruk av annen revisors arbeid" må leses i sammenheng med "Forord til standarder for kvalitetskontroll, revisjon, attestasjon og beslektede tjenester" som beskriver grunnlaget for utarbeidelsen av standardene, forholdet mellom standardene og lovgivningen om revisors oppgaver og plikter, og standardenes autoritet.

Innledning

1. Hensikten med denne standarden er å fastsette normer og gi veiledning når den revisor som avgir revisjonsberetning for et foretaks årsregnskap, benytter seg av en annen revisors arbeid vedrørende den økonomiske informasjonen for en eller flere enheter som inngår i foretakets årsregnskap. Denne standarden behandler ikke de forhold hvor to eller flere revisorer er valgt som felles revisorer og tar heller ikke for seg revisors samarbeid med den tidligere valgte revisor. Denne standarden skal ikke anvendes når foretakets revisor konkluderer med at den økonomiske informasjonen for enheter revidert av en annen revisor, ikke er vesentlig. Når imidlertid flere enheter som hver for seg er uvesentlige, til sammen er vesentlige, vil retningslinjene i denne standarden måtte legges til grunn.
2. **Når foretakets revisor benytter arbeid utført av en annen revisor, må foretakets revisor vurdere hvordan den andre revisors arbeid vil innvirke på revisjonen.**
3. «Foretakets revisor» er den revisoren som avgir revisjonsberetningen på et foretaks årsregnskap, når årsregnskapet inneholder økonomisk informasjon fra en eller flere enheter revidert av en annen revisor.
4. «Annen revisor» er en annen revisor enn foretakets revisor, med ansvar for rapportering om den økonomiske informasjon fra en enhet som inngår i årsregnskapet som revideres av foretakets revisor. Andre revisorer omfatter tilknyttede revisjonsselskaper, uansett om de benytter samme navn eller ikke, samarbeidende revisorer, og frittstående revisorer.
5. «Enhet» er en divisjon, filial, datterselskap, felleskontrollert virksomhet, tilknyttet selskap eller annet foretak der den økonomiske informasjonen inngår i årsregnskapet som revideres av foretakets revisor.

Å påta seg oppdraget som foretakets revisor

6. **Revisor må vurdere hvorvidt egen deltakelse er tilstrekkelig for å kunne fungere som foretakets revisor.** For dette formål vurderer han:
 - a) vesentligheten av den delen av årsregnskapet som han reviderer,
 - b) sin kunnskap om de enkelte enhetenes virksomhet,

- c) risiko for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet til enheter som revideres av en annen revisor, og
- d) utførelse av tilleggshandlinger som beskrevet i denne standarden rettet mot enheter revidert av en annen revisor som medfører at foretakets revisor får betydelig deltakelse i denne delen av revisjonen.

Foretakets revisors revisjonshandlinger

7. **Når foretakets revisor planlegger å benytte en annen revisors arbeid, skal han vurdere denne revisors profesjonelle kompetanse i forhold til det enkelte oppdrag.**

Informasjonskilder for vurderingen kan være felles medlemskap i en revisorforening, felles medlemskap i eller tilknytning til et annet selskap eller forbindelse med den revisorforening som den andre revisor tilhører. Kildene kan, når det er hensiktsmessig, suppleres med forespørsler til andre revisorer, bankforbindelser etc. og med diskusjoner med den andre revisor.

8. **Foretakets revisor må utføre revisjonshandlinger for å oppnå tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for at arbeid utført av annen revisor for det enkelte oppdrag er tilfredsstillende for foretakets revisors formål.**

9. Foretakets revisor orienterer den andre revisor om

- a) krav til uavhengighet overfor både foretaket og enheten, og han vil innhente skriftlig bekreftelse på at dette vil bli overholdt,
- b) hva den andre revisors arbeid og rapportering skal benyttes til, og forbereder en tilfredsstillende samordning av innsatsen i planleggingsfasen av revisjonen. Foretakets revisor informerer den andre revisor om aktuelle forhold som for eksempel områder som krever spesielle vurderinger, rutiner for identifikasjon av konserntransaksjoner som det kan kreves redegjørelser for, og tidspunkt for ferdigstilling av revisjonen og,
- c) regnskaps-, revisjons- og rapporteringskravene, og innhenter en skriftlig bekreftelse på at disse vil bli overholdt.

10. Foretakets revisor kan for eksempel også diskutere de anvendte revisjonshandlingene med den andre revisor, gjennomgå et skriftlig sammendrag av den andre revisors revisjonshandlinger (som kan være i form av et spørreskjema eller en sjekklister) eller gjennomgå arbeidspapirene til den andre revisor. Foretakets revisor kan ønske å foreta disse revisjonshandlingene ved besøk hos den andre revisor. Type, tidspunkt for utførelse og omfang av revisjonshandlingene vil avhenge av oppdragets omstendigheter og den andre revisors profesjonelle kompetanse. Kunnskapen kan ha økt ved gjennomgåelse av revisjonsarbeid utført av den andre revisor tidligere.

11. Foretakets revisor kan konkludere med at det er unødvendig å benytte revisjonshandlinger som beskrevet i punkt 10, fordi han tidligere har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for at det foreligger tilfredsstillende retningslinjer for kvalitetskontroll og at retningslinjene følges av den andre revisor. Når det for eksempel er tilknyttede revisjonsselskaper, kan foretakets revisor og den andre revisor ha et kontinuerlig, formelt samarbeid som inkluderer rutiner som gir denne type revisjonsbevis, som for eksempel periodiske gjennomganger firmaene imellom, kontroll av retningslinjer og rutiner for driften og gjennomgåelse av arbeidspapirer på utvalgte oppdrag.

12. **Foretakets revisor må vurdere vesentlige forhold avdekket av den andre revisor.**

13. Foretakets revisor kan vurdere det som hensiktsmessig å diskutere resultatet av revisjonen, eller andre forhold som påvirker enhetens økonomiske informasjon, med den andre revisor og ledelsen hos enheten. Han kan også anse det som nødvendig å foreta tilleggskontroller av regnskapssystemet og registrerte opplysninger eller annen økonomisk informasjon. Slike kontroller kan, avhengig av forholdene, utføres av foretakets revisor eller den andre revisor.

14. Foretakets revisor dokumenterer i arbeidspapirene hvilke enheter som har fått sin økonomiske informasjon revidert av andre revisorer, deres vesentlighet for foretakets årsregnskap som helhet, navnet på de andre revisorene og eventuelle konklusjoner om at enkelte enheter er uvesentlige. Foretakets revisor dokumenterer også de utførte revisjonshandlinger og de konklusjoner som er trukket. For eksempel vil gjennomgåelse av annen revisors arbeidspapirer fremgå, og resultatet av diskusjoner med den andre revisor vil bli notert. Foretakets revisor behøver imidlertid ikke dokumentere begrunnelsen for å begrense revisjonshandlingene ved de forhold som er beskrevet i punkt 11, forutsatt at slik begrunnelse foreligger oppsummert på annen måte hos foretakets revisor.

Samarbeid mellom revisorene

15. **Den andre revisor som kjenner hensikten til foretakets revisors bruk av den andre revisors arbeid, må samarbeide med foretakets revisor.** For eksempel bør den andre revisor gjøre foretakets revisor oppmerksom på forhold som medfører at den andre revisors arbeid ikke kan gjennomføres som forutsatt. Under hensyntagen til juridiske og profesjonelle forhold, kan det være behov for å informere den andre revisor om forhold som foretakets revisor får kjennskap til, i den grad dette kan være av vesentlig betydning for den andre revisors arbeid.

Vurderinger vedrørende rapporteringen

16. **Når foretakets revisor konkluderer med at arbeidet til den andre revisor ikke kan benyttes, og foretakets revisor ikke har vært i stand til å utføre tilstrekkelige tilleggshandlinger med hensyn til den økonomiske informasjon fra enheten revidert av den andre revisor, må foretakets revisor avgi en revisjonsberetning med forbehold eller som konkluderer med at revisor ikke kan uttale seg om årsregnskapet på grunn av begrensninger i omfanget av revisjonen.**
17. Dersom den andre revisor avgir, eller ønsker å avgi en revisjonsberetning som avviker fra normalberetningen, vurderer foretakets revisor hvorvidt årsaken til avviket i forhold til det årsregnskapet foretakets revisor reviderer, er av en slik art og vesentlighet at avvik fra normalberetningen er påkrevet.

Forholdet til offentlig sektor

1. De grunnleggende prinsippene i denne RS-en gjelder ved revisjon av regnskap i offentlig sektor. Det er likevel nødvendig med supplerende veiledning for ytterligere overveielser ved vurderingen av andre revisors arbeid i offentlig sektor. For eksempel må oppdragsansvarlig revisor i offentlig sektor hvor lovgivende myndighet krever at et bestemt sett av revisjonsstandarder blir fulgt, påse at den andre revisoren har fulgt disse standardene. Når det gjelder foretak i offentlig sektor, har det internasjonale standardsettende organ for offentlig sektor (PSC) supplert veiledningen i denne RS-en med sin Study 4: "Using the Work of Other Auditors-A Public Sector Perspective."